

POHJANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS ÖSTERBOTTENS TINGSRÄTT

VUOSIKERTOMUS | ÅRSBERÄTTELSE 2022

POHJANMAAN KÄRÄJÄOIKEUS

ÖSTERBOTTENS TINGSRÄTT

VUOSIKERTOMUS
ÅRSBERÄTTELSE
2022

SISÄLLYSLUETTELO

1. LAAMANNIN KATSAUS	4
LAGMANNENS ÖVERSIKT	7
2. POHJANMAAN KÄRÄJÄOIKEUDEN ORGANISAATIO 2022	9
ÖSTERBOTTENS TINGSRÄTTS ORGANISATION 2022	9
3. HENKILÖSTÖ PERSONAL 2022	10
4. ANSIOITUNEET 2022 UTMÄRKELSER 2022	11
5. SELITYS KÄSITTELYAIKAKÄYRILLE AJALTA 2019–2022 FÖRKLARING TILL HANDLÄGGNINGSTIDSKURVORNA FÖR TIDEN 2019-2022	14 14
6. KÄSITTELYAJAT HANDLÄGGNINGSTIDER	15
7. RIKOSASIAT BROTTMÅL	16
8. LAAJAT RIITA-ASIAT TVISTEMÅL	17
9. SUMMAARISSET VELKOMUSASIAT SUMMARISKA FORDRINGSMÅL	18
10. RIITAUTETUT SUMMAARISSET VELKOMUSASIAT STRIDIGGJORDA SUMMARISTA TVISTEMÅL	19 19

POHJANMAAN KÄRÄJÄOIKEUDEN VUOSIKERTOMUS 2022

Käräjäoikeuden toimintaympäristö muuttui radikaalisti Euroopassa 24.2. syttyneen sodan ja sen mukana kasvavan kansainvälisen jännityksen myötä. Geopoliittiset mannerlaatat lähtivät liikkumaan uusiin suuntiin emmekä vielä keväällä 2023 tiedä mihin tilanne lopulta johtaa. Jotkut ennustavat nyt siirtymistä länsimaisten demokratioiden valtakaudesta itäisten ja eteläisten väkirikkaiden maiden ylivaltaan, jossa demokratia, oikeusvaltioperiaatteet ja ihmisoikeudet eivät enää toimi ihmiskunnan yhteiseloä määrittelevinä periaatteina. Kansainvälinen oikeusjärjestys lienee isoimmista vaikeuksissa kuin kansalliset oikeusjärjestelmät. Suomi on pieni maa ja hakee asemaansa EU:n jäsenmaana, myös oikeudellisesti. EU:n sisällä on pitkään keskusteltu jäsenten oikeusvaltiokehityksestä, mutta tämä keskustelu on jäänyt turvallisuuspoliittisten tarpeiden varjoon. Joskus tuntuu siltä, että meillä ei ole nyt varaa vaalia hienoja periaatteita, kun Eurooppaa uhkaa suora sotilaallinen väkivalta.

Tässä ajassa olemme kuitenkin edelleen jakamassa kansalaisille oikeutta ja ylläpitämässä yhteiskuntarauhaa. Tehtävämme ei lopu, vaikkakin joudumme nyt nostamaan valmiustasoamme eri uhkakuvien johdosta ja asiakkaiden käyttäytymisen muuttuessa yhä levottomammaksi. Sisäinen turvallisuus, minkä ylläpitäjiksi mielestäni lukeudumme, on asetettava tärkeysjärjes-

tyksessä heti ulkoisen turvallisuuden jälkeen ja tämän tulee näkyä resurssien jaossa.

Suomen oikeuslaitos toimii hyvin pienellä osuudella valtion budjetista ja Pohjanmaan käräjäoikeus on saanut toimintansa laajuutta vastaavan osuuden siitä rahasta. Mielestämme tässä jaossa ei kuitenkaan ole riittävässä määrin huomioitu tuomiopiirimme erityispiirteitä, johon liittyy konkreettinen kaksikielisyys, eri asiaryhmien keskittämistä sekä toimiminen kolmella paikkakunnalla. Olemme toki nähin haasteisiin vastannut kehittämällä toimintoja, erikoistumalla osastotalla ja niiden sisällä sekä tehostamalla lainkäyttötöy seurantaa. Olemme edelleen sitä mieltä, että meiltä vaaditaan yksilötasolla suurempaa työpanosta verrattuna samansuuruisiin yksikköihin, johtuen nimenomaisesti edellä mainituista tekijöistä.

Pohjanmaan käräjäoikeuden vuoden 2010 käräjäoikeusuudistuksesta alkaneessa kehityksessä voidaan havaita kaksi erilaista vaihetta. Vaasan ja Mustasaaren käräjäoikeuksien yhdistymistä seurasi monivuotinen ja varsin kivulias kulttuurien yhteensovittamisprojekti. Vuoden 2019 verkostouudistus, joka meillä tarkoitti Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan käräjäoikeuksien yhdistymistä sekä erilaisten asiaryhmien keskittämistä, leimasi enemmän rakenteelliset uudistukset ja niihin liittyvät jännitteet. Niistä olemme mielestämme

selviytyneet vähemmällä verrattuna vuoden 2010 jälkeiseen prosessiin. Nyt on rakenneuudistusvaiheen osalta päästy niin pitkälle, että voidaan jo julistaa sen pääosin loppuun viedyksi.

Tulevaisuudesta puhutaan jo työmenetelmien ja menettelytapojen kehittämisvaiheena. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikista edellä mainituista haasteista huolimatta on nyt katseet suunnattava siihen, miten annetuilla resursseilla pystytään tehostamaan toimintaa niin, että kansalaisille voidaan tarjota mahdollisimman laadukasta ja nopeaa palvelua. Tilastoista voidaan jo nyt todeta, että pärjäämme hyvin valtakunnallisessa vertailussa mitä tulee esimerkiksi keskimääräisiin käsittelyaikoihin. Tulokset ovat syntyneet osittain rakenteiden uudistamisen ja erikoistumisen kautta. Samalla on todettava, että menestykseen ovat vaikuttaneet myös työilmapiirin parantuminen sekä satsaukset johtamisen kehittämiseen laajemmalti.

Suurimmat tulevaisuuden haasteet ovat rekrytointipuolella. Eritoten kärjäsihteerien kohdalla on jo viime vuosina todettu, ettei palkkataso enää vastaa työn vaatavuutta ja että sihteerit helposti hakeutuvat paremmin palkattuihin virkoihin muualla. Muiden henkilöstöryhmien osalta ongelma ei ole yhtä vakava, mutta lakimiestenkin osalta olisi pystyttävä kilpailemaan muiden työnantajien kanssa hyvistä hakijoista. Hyvästä ilmapiiristä ja monipuolisesta tehtäväkuvasta on apua, mutta palkkojen pysyessä matalina emme voi ylläpitää

laadukasta ja tehokasta tuomioistuintoimintaa. Toinen haaste on tietojärjestelmien taso ja hallinta. Valtio on tällä sarakkeella yleisesti epäonnistunut eivätkä työtavat ole, osittain huonosti toimineiden järjestelmien johdosta, kehittyneet optimaalisesti. Käräjäoikeuden henkilökunnan digitaidot ovat kuitenkin jatkuvasti kehittyneet, ja tämä tarkoittaa tuottavuuden parantamista pitkällä aikavälillä.

Allekirjoittanut laamanni jättää tehtävänsä 31.8.2023. Seuraaja on jo valittu ja Pasi Kettula tulee jatkamaan työtä omalla henkilökohtaisella tyylillään. Voidaan tietysti mielessä sanoa, että käräjäoikeudet ovat päälliköviranomaisina johtajansa näköisiä. Tämä pätee varsinkin siinä tilanteessa, että johtaja on pysynyt pitkän ajan tehtävässään. Olen johtanut Pohjanmaan käräjäoikeutta vuodesta 2013 lukien ja minulle tämä on kuin toinen perheeni. Olen elänyt ja kokenut kaikki eri vaiheet yhdessä henkilökunnan ja vastuuhenkilöiden kanssa. Olen tullut yhä vakuuttuneeksi siitä, että onnistuminen työssä syntyy hyvästä vuorovaikutuksesta kaikkien työtä tekevien kesken. Johtaja, tuomari, sihteeri tai haastemies ei pysty yksin aikaansaamaan tulosta. Tulos syntyy joukkuevoimalla ja sen voiman olen täällä nähnyt. Iso kiitos kaikille ihanille kollegoille!

Daniel Allén, laamanni

***“Any crisis
is a new
opportunity”***

Winston Churchill

ÖSTERBOTTENS TINGSRÄTTS ÅRSBERÄTTELSE 2022

Tingsrättens verksamhetsmiljö förändrades radikalt genom det krig som startade 24.2. i Europa och via den internationella spänning som uppstod. De geopolitiska kontinentalblocken började röra sig i nya riktningar och vi vet inte ännu på våren 2023 vart situationen slutligen leder. Många förutspår en förskjutning från de västliga demokratier- nas dominans till de östra och sydliga befolkningsrika ländernas övermakt, där demokrati, rättsstatsprinciper och mänskliga rättigheter inte längre fungerar som de faktorer som definierar mänsklighetens umgänge. Den internationella rättsordningen torde vara i större motvind än de nationella rättssystemen. Finland är ett litet land och söker sin plats som medlem av EU, också rättsligt. Inom EU pågår sedan länge en diskussion om medlemsstaternas rättsstatsutveckling, men samtalen har nu kommit i skymundan bakom de säkerhetspoli- tiska behoven. Ibland känns det som vi inte nu har råd att värna om fina principer, då Europa hotas av direkt militärt våld.

I denna tid delar vi fortsättningsvis ut rättvisa till medborgarna och upprätthåller samhällsfreden. Vårt uppdrag tar inte slut, även om vi nu tvingas höja vår beredskapsnivå på grund av olika hotbilder och då våra kunders beteende verkar bli alltmer oberäkneligt. Den inre säkerheten, till vars upprätthållare jag anser

att vi skall räknas, bör prioriteras strax bakom den yttre säkerheten och detta bör synas i resurstilldelningen.

Finlands rättsväsende fungerar på en mycket liten andel av statens budget och Österbottens tingsrätt har fått den andel av dessa medel som svarar mot verksamhetens omfattning. Vår uppfattning är ändå, att man inte i tillräcklig mån beaktat särdragen hos vår domkrets, till vilka hör en konkret tvåspråkighet, koncentrationen av ärendegrupper samt verksamhetsställen på tre orter. Vi har visserligen svarat mot dessa utmaningar genom att utveckla funktionerna, specialisera oss mellan och inom avdelningarna samt effektivisera uppföljningen av rättskipningsarbetet. Vi är fortfarande av den åsikten, att vår situation kräver en större arbetsinsats på individnivå jämfört med andra lika stora domstolar, uttryckligen beroende på ovan- nämnda faktorer.

I Österbottens tingsrätts utveckling efter tingsrätts- reformen 2010 kan två skeden urskiljas. Sammanslag- ningen mellan Vasa och Korsholms tingsrätter åtfölj- des av en mångårig och rätt plågsam process av sam- mansmältning av kulturer. Nätverksreformen 2019, som hos oss innebar att Österbottens och Mellersta Österbottens tingsrätter förenades och att vissa ären- degrupper koncentrerades hit, kännetecknades mer

av strukturella förändringar och de spänningar som dessa innebar. Vi anser att vi nu kom något lättare undan jämfört med processen 2010. Nu har strukturomvandlingen framskridit så pass långt att vi så småningom kan förklara den i det väsentliga slutförd.

Härifrån framåt talas det mera om ett utvecklingskede gällande arbetsmetoder och handläggningsmodeller. Detta innebär att trots alla tidigare nämnda utmaningar fokus nu riktas mot hur vi skall kunna effektivisera verksamheten med de tillbudsstående medlen på ett sätt som ger medborgarna en så kvalitativ och snabb betjäning som möjligt. Ur statistikuppgifterna kan redan nu konstateras, att vi klaras oss väl i en nationell jämförelse, vad gäller exempelvis snitthandläggningstider. Resultaten har ernåtts delvis genom förnyande av strukturerna och specialisering. Samtidigt kan konstateras, att framgången också berott på en förbättrad arbetstrivsel och satsningar på utveckling av ledarskapet.

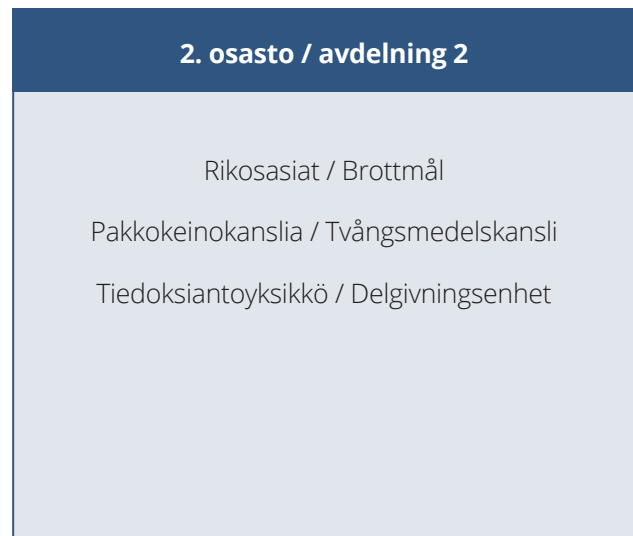
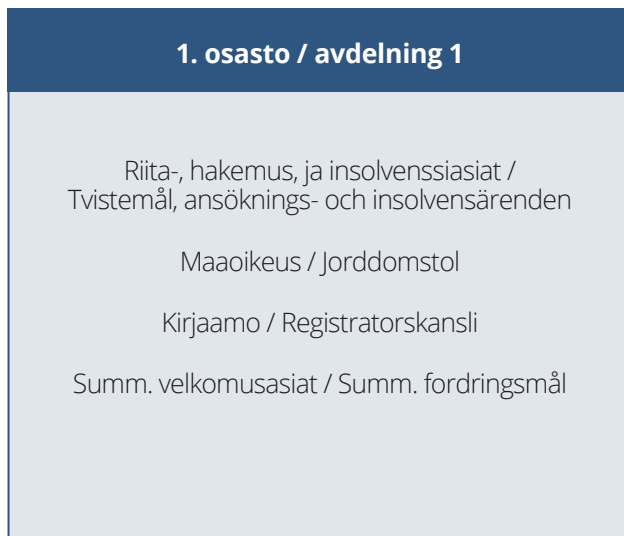
De största utmaningarna i framtiden finns på rekryteringssidan. I synnerhet för tingssekreterarnas del har redan under några år konstaterats, att lönenivån inte motsvarar arbetets krav och att sekreterarna lätt söker sig till bättre betalda tjänster på annat håll. För de övriga personalgrupperna är problemet inte lika allvarligt, men även för juristernas del borde vi kunna tävla med andra arbetsgivare om goda sökande. En god atmosfär och mångsidig arbetsbild hjälper, men om löner-

na förblir låga kan vi inte upprätthålla en kvalitativ och effektiv domstolsverksamhet. En annan utmaning är nivån på och behärskandet av datasystemen. Staten har på detta område allmänt misslyckats och arbetsmetoderna har, delvis på grund av bristfälliga program, inte kunnat utvecklas optimalt. Tingsrättspersonalens digitala färdigheter har dock ständigt utvecklats och detta utlovar ökad produktivitet på sikt.

Undertecknad lagman lämnar sitt uppdrag 31.8.2023. Efterträdaren har redan utnämnts och Pasi Kettula kommer att fortsätta arbetet med sin egen personliga stil. Man kan i viss mån säga att tingsrätterna såsom chefsämbetsverk liknar sina chefer. Detta är fallet i synnerhet då chefen har stannat länge i sin uppgift. Jag har lett Österbottens tingsrätt från år 2013 och detta är någon av min andra familj. Jag har levt och upplevt alla olika skeden tillsammans med personalen och ansvarspersonerna. Jag har blivit alltmer övertygad om, att framgången i arbetet skapas av en bra interaktion mellan alla de som utför arbetet. Ledaren, domaren, sekreteraren och stämningssmannen kan inte ensam åstadkomma något resultat. Resultatet skapas genom sammanhållningen och den styrkan har jag sett här. Ett stort tack till alla underbara kolleger!

Daniel Allén, lagman

Tuomarit / Domare

Laamanni / Lagman
Allén Daniel

**Osastonjohtajat /
Avdelningschefer**

Leppäkorpi Ulla-Maj
Brunberg Ulf

Käräjätuomarit / Tingsdomare

Beijar Björn
Enbacka Anette
Gripenberg Åsa
Grönlund Lilian
Hemminki Pekka
Häkki Hasse
Karlais Johan
Kuuttinen Matti-Pekka
Oinas Antti
Seppä Erkki
Sillanpää Nina
Taivassalo Linda
Träskman Fredrik
Värttö Toni

**Määräaikaiset käräjätuomarit
/ Tingsdomare på viss tid**

Dag Sauli
Karlsson Anna
Nielsen Sari
Sivén Niklas
Urpilainen Sanna-Mari

Käräjänotaarit / Tingsnotarier

Grahn Sofie
Gräsbeck Laura
Kivimäki Kauko
Lankinen Veronica
Uljens Mette

**Haastemiesten esimies /
Förman för stämningmännen**

Laine Kari

**Haastemiehet /
Stämningmän**

Bergroth Mikael
Broo Thomas
Johansson Mikko
Kinnunen Juhani
Laitanen Teemu
Nygård Anna-Maria
Valkeinen Sami
Vapaavuori Sari

**Määräaikaiset haastemiehet /
stämningmän på viss tid**

Peitso Tomi

**Kansliahenkilökunta /
Kanslipersonal****Hallintosihteeri /
Förvaltningssekreterare**

Kulmala Katja

**Kärjäsihteerit /
Tingssekreterare**

Aho Kaija
Anttonen Tiina
Boman Jaana
Haga Nina
Hattunen Laura
Haukilahti Johanna
Heinua Sirpa
Huhta Eeva
Hytönen Mia
Hyvärinen Mari
Junttila Saana
Kantola Tiina
Kotikangas Marika
Kuoppala Maiju

Lammi Linda
Laurila Heli
Marttila Terhi
Miettinen Leena
Moisio Satu
Mäkinen Tony
Niemi Milla
Nouchti Anu
Nurminen Eveliina
Ojala Jenna
Paloluoma Katja
Parikka Mariel
Plogman-Pollari Julia
Porrasoja Anne-Mari
Puska Anita

Rahkonen Elina
Rintamäenpää Tanja
Ritvonen Jemina
Saarnisto Saija
Sairanen Rita
Sandberg Marika
Smedman Jeasmine
Tuori Susanna
Välimäki Olli
Wallenstjerna-Viitamäki Monica
Weizmann Johanna
Windell Tina
Åsvik Seija
Örn Milla

Määräaikaiset kärjäsihteerit / Tingssekreterare på viss tid

Alho Heli
Anttila Anssi-Jukka
Kauppinen Jukka
Koskenmaa Anu
Korpi Maiju
Kytönen Mirella
Lönnebohm Sebastian
Rantasalo Anu
Roos Kati
Siuruainen Iida
Uusimäki Emmi
Vienonen Hanne-Mari

Kunniamerkit / Utmärkelsetecken

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki / Riddartecknet av I klass av Finlands Vita Ros orden

Osastonjohtaja / Avdelningschef, Kärjäjätuomari / Tingsdomare Leppäkorpi Ulla-Maj

Valtion virka-ansiomerkit / Statens tjänstemärkelsetecken

Laamanni / Lagman Daniel Allén
Kärjäjätuomari / Tingsdomare Erkki Seppä
Hallintosihteeri / Katja Kulmala

Tyky-päivä Tankarille 20.5.2022
Tyky dag till Tankar 20.5.2022

PKO Vaasa rikosasian pääkäsitely Vaasassa syksyllä 2022
Österbottens tingsrätt, huvudförhandling i brottmålet i Vasa hösten 2022

Henkilöstöpäivä 5.9.2022 Vaasassa
Personaldag 5.9.2022 i Vasa

Henkilöstöpäivä 5.9.2022 Vaasassa, Villa Sandviken
Personaldag 5.9.2022 i Vasa, Villa Sandviken

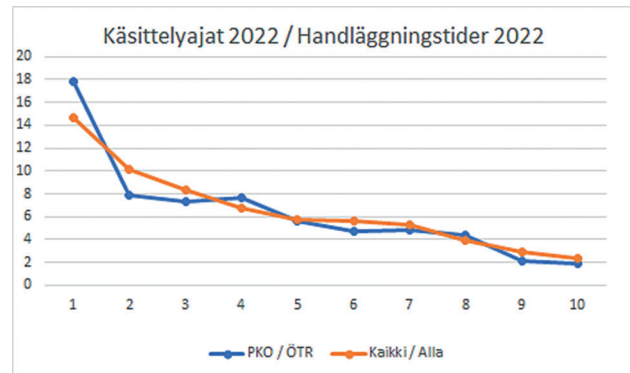
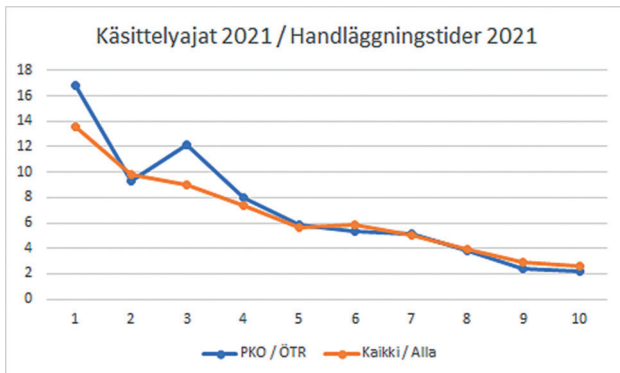
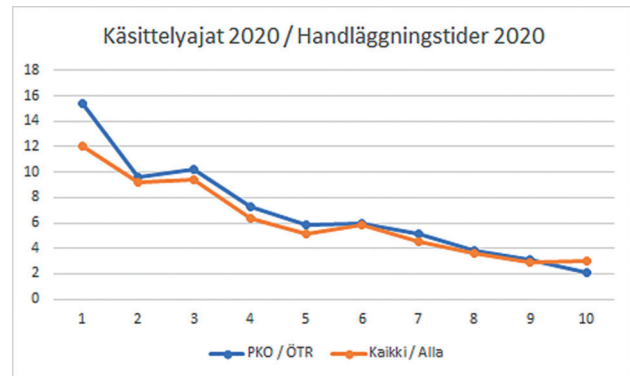
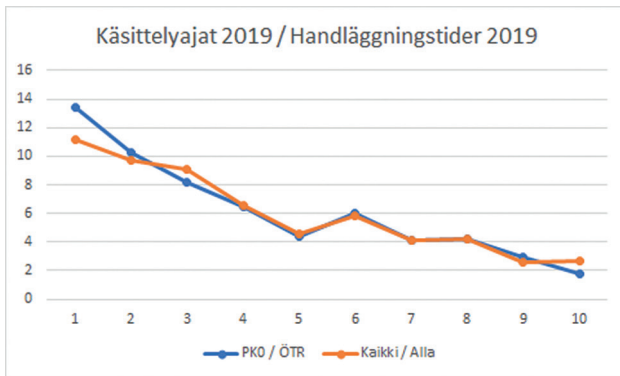
*Käräjäoikeuden tuomiopiirin keskellä sijaitseva rannikkomaisema Oravaisissa toukokuussa 2022.
Strandmiljö från mitten av tingsrättens domkrets i Oravais i maj 2022.*

Käyrät esittävät keskimääräiset käsittelyajat 10 eri kategorian osalta ja verrattuna maan keskiarvoon. Kurvorna visar handläggningstiderna i medeltal inom 10 olika kategorier och jämfört med landets medeltal.

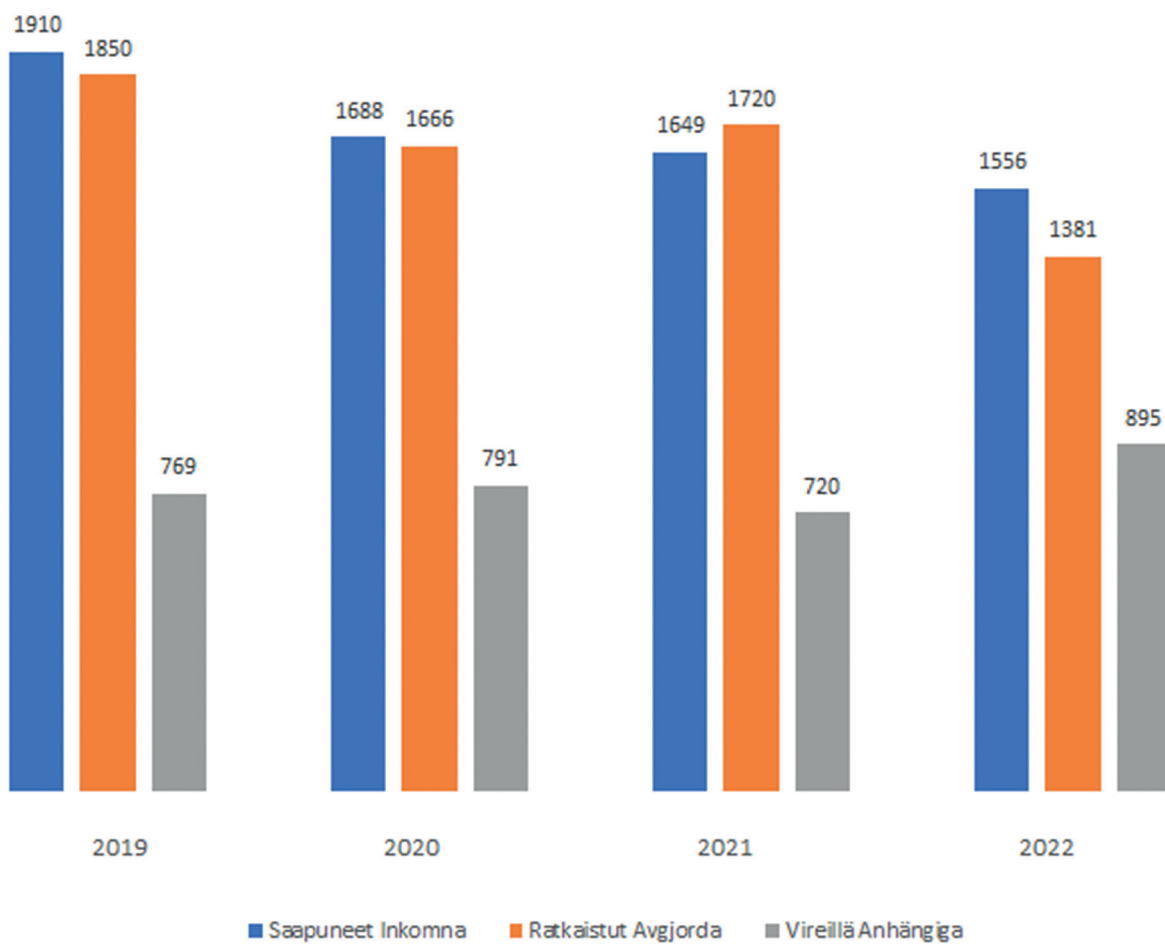
- 1= Kokonaiskäsittelyaika rikosasioissa rikosilmoituksesta käräjäoikeuden ratkaisuun
- 1= Helhetshandläggningstid i brottmål från brottanmälan till tingsrättens dom
- 2= Laajat riita-asiat, stora tvistemål
- 3= Konkurssiasiat, konkursärenden
- 4= Yrityssaneeraukset, företagssaneringar
- 5= Rikosasiat, brottmål
- 6= Riita-asiat ilman summaarisia velkomusasioita, tvistemål utan summariska fordringsmål
- 7= Rikosasiat ilman pakkokeinoasioita, brottmål utan tvångsmedelsärenden,
- 8= Ulosottoasiat, utsökningsärenden
- 9= Hakemusasiat ilman avioeroja, ansökningsärenden utan äktenskapsskillnader
- 10= Summariset velkomusasiat, summariska fordringsmål

Isoin ero valtakunnalliseen tasoon löytyy rikosasioiden kokonaiskestosta, joka ei ole käräjäoikeuden käsissä. Den största awikelsen från nationell nivå gäller brottmålen helhetstid, vilken inte är i tingsrättens händer.

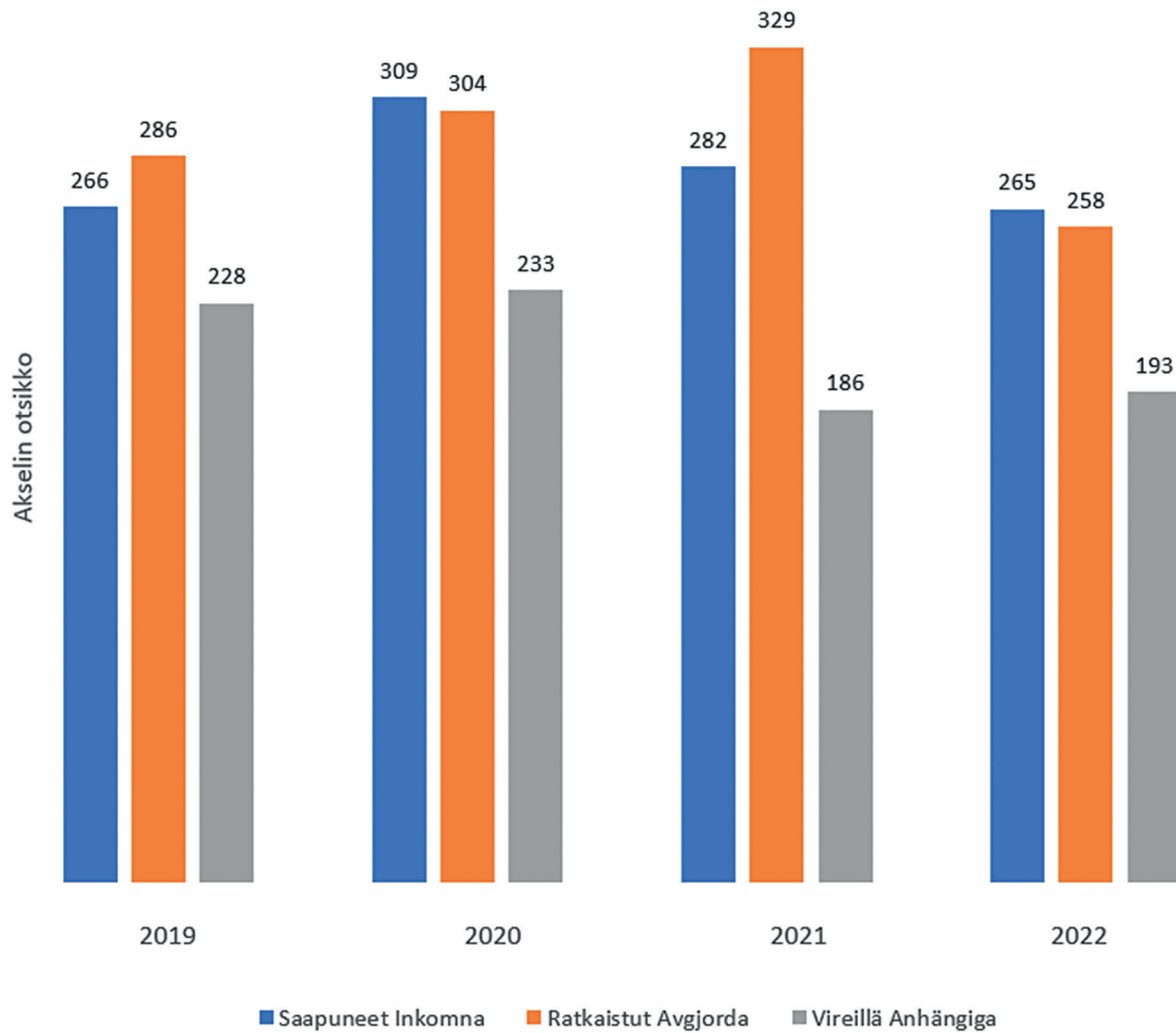
Käs.ajat	kokonaisR	L-asiat	Konk	Yritys	Rikos	Riita - summ	R-pk	Ulosotto	Hak-erot	summ
2019	13,4	10,3	8,2	6,5	4,4	6	4,1	4,2	2,9	1,8
kaikki	11,2	9,7	9,1	6,6	4,6	5,8	4,1	4,2	2,6	2,7
2020	15,4	9,6	10,2	7,3	5,8	6	5,1	3,8	3,1	2,1
kaikki	12,1	9,2	9,4	6,4	5,1	5,9	4,5	3,6	2,9	3
2021	16,8	9,3	12,2	8	5,9	5,3	5,1	3,8	2,4	2,2
kaikki	13,6	9,8	9	7,4	5,6	5,9	5	3,9	2,9	2,6
2022	17,8	7,9	7,3	7,7	5,6	4,7	4,9	4,4	2,1	1,9
kaikki	14,7	10,1	8,4	6,8	5,8	5,6	5,3	3,9	2,9	2,4

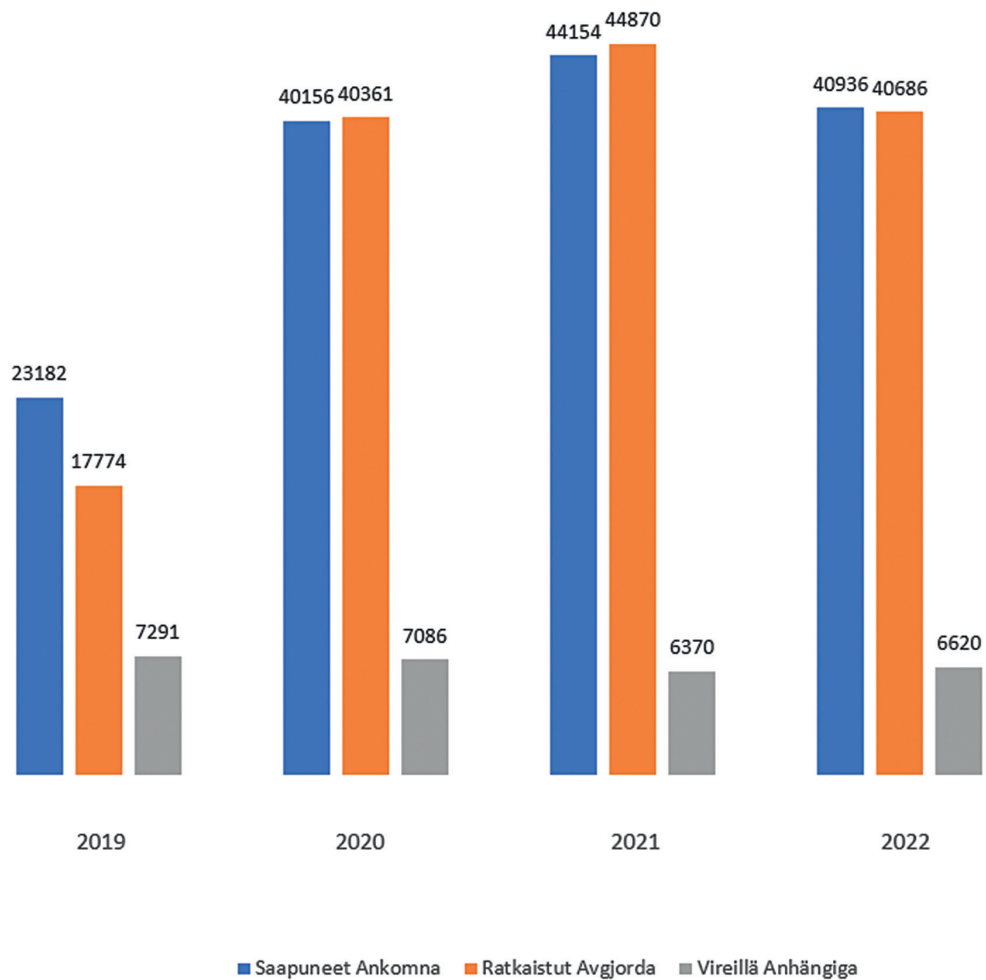
Rikosasioiden lukumäärä / Antalet brottmål

Laaajat riita-asiat / Stora tvistemål

Summaariset velkomusasiat / Summariska fordringsmål

Riitautetut summaariset velkomusasiat /
Stridiggjorda summarista tvistemål

